

Motion till riksdagen 2012/13:So316

av **Penilla Gunther (KD)**

Donation av organ och hela kroppen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda nya vägar att ta ställning till organ- och vävnadsdonation, i syfte att öka antalet donationer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att öka informationsinsatserna när det gäller helkroppsdonationer.

Motivering

Väntelistan för organtransplantation är i dag längre än någonsin. Antalet svårt sjuka som behöver ett eller flera organ har under året blivit över 800 personer. Det räcker inte att vi blir allt bättre på att ta tillvara organ från donatorerna. Antalet donatorer är för få, enligt uppgifter från Donationsrådet. Vid halvårskiftet 2012 fanns 1,5 miljoner svenskar i donationsregistret, men det måste bli fler för att inte väntelistan ska bli ännu längre.

Nationella rådet för organ- och vävnadsdonation, Donationsrådet, har till uppgift att främja donation av organ och vävnader i vårt land. Det gör rådet främst genom att stödja personal inom hälso- och sjukvården. Informationsarbete bedrivs också inom samarbetsorganisationen Livet som gåva och nystartade MOD – Mer organdonation tillsammans med sjukvården, apoteken och patientorganisationer. Syftet är att förmå människor i Sverige att göra sin vilja i donationsfrågan känd och därigenom bidra till att öka antalet transplantationer från avlidna liksom levande donatorer.

Trots att informationskanalerna blivit fler har inte antalet personer i donationsregistret ökat i den omfattning som behövs, så att fler liv räddas. Informationen om möjligheten att donera organ och vävnader måste bli än mer naturlig och positiv så att människor tar ställning.

Fel! Okänt namn på

Riksdagen tog i början av 2012 beslut om att en översyn av hur tillgången på organ och vävnader ska bli bättre skulle göras innan sommaren. I planen redovisas vilka åtgärder som allmänt anses behövas för att öka tillgången på organ och vävnader för donation. Till exempel är Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting eniga om att kunskapen inom ansvariga delar inom sjukvården kan bli bättre. Det är viktigt att sjukvårdspersonalen själv är positivt inställd till donation, då den ska kunna prata med andra människor om det.

Lagen om transplantation bygger på att varje människa har rätt att själv bestämma om han eller hon vill donera eller inte. Om du inte har tagit ställning förväntas du vara positiv till donation (förmodat samtycke), men om den avlidnes vilja är okänd är det de närstående som får tolka den avlidnes vilja.

För att underlätta för sjukvården är det angeläget att frågan om donation görs synlig i samhället så att människor möter den utan att behöva leta, och på ett avdramatiserat sätt i skeden av livet när man verkligen kan ta in information och ta ställning. Det har under årens lopp funnits förslag om

- ? val genom rutor med ja eller nej på deklarationsblanketten
- ? val i samband med utfärdande av körkort eller id-kort
- ? val vid landstingsvalet
- ? val vid kontakter med sjukvården eller på apoteket.

En utredning kring detta bör belysa ovanstående och andra frågeställningar kring information om organ- och vävnadsdonation.

Bristen på donerade hela kroppar till forskning och utbildning är också mycket stor. Medicinstudenter får i många fall använda plastdockor, vilket leder till att kunskaperna av förklarliga skäl blir sämre. Kroppsdonation hindrar inte donatorer från att anmäla sig för organdonation. I de fall en donator avlider på sådant sätt att organ eller vävnad kan tas tillvara för transplantation avlägsnas de organ eller vävnader som kan komma i fråga innan kroppsdonation genomförs.

För att donera sin kropp till universitetssjukhusen krävs ett särskilt testamente, vilket inte många människor känner till. Ett särskilt donationskort finns dock utformat för detta, och det borde kunna slås samman med det vanliga donationskortet. Det borde vara av intresse för berörda myndigheter att informera om och förenkla också detta förfarande. En utredning bör därför tillsättas även här, för att få fler att donera hela kroppen till vetenskapen.

Stockholm den 3 oktober 2012

Penilla Gunther (KD)